

vestlandsindeks

KVARTALSVIS FORVENTNING SINDEKS FOR VESTLANDSK NÆRINGS LIV

Kraftig økende optimisme blant Vestlands- bedriftene

- Selv om alle fire regionene på Vestlandet har hatt en positiv utvikling, er det Rogaland som skiller seg ut som de største optimistene.
- Optimismen fortsette å øke i andre kvartal for både de typiske vestlandsnæringene og for de ikke-typiske vestlandsnæringene.
- Bedre etterspørsel er det viktigste årsaken til den positive markedsutviklingen, og den har steget kraftig i hele 2024.
- Bedriftene etterspør først og fremst faglært arbeidskraft og etterspørselen øker i andre kvartal.

Fakta om Vestlandsindeksen

Vestlandsindeksen er en kvartalsvis temperaturmåler for næringslivet på Vestlandet utarbeidet av Sparebanken Vest i samarbeid med Respons Analyse, og ble første gang presentert februar 2012. Dette er den 49. utgaven av indeksen, og undersøkelsen ble gjennomført blant over 700 bedrifter på Vestlandet i løpet av andre kvartal i 2024. Bedriftene er tilfeldig utvalgt med to eller flere ansatte, fordelt på 200 bedrifter i Rogaland, 200 i Vestland Sør (tidl. Hordaland), 200 i Møre og Romsdal, og 100 i Vestland Nord (tidl. Sogn og Fjordane).

Respondentene blir spurt om indikatorer som blant annet etterspørsel, sysselsetting, investering og

markedsutsikter de tre foregående månedene og hvordan de forventer at utviklingen skal bli de neste seks månedene. Indeksen er mellom 0 til 100, der et tall over 50 indikerer at bedriftene har et positivt syn på den økonomiske situasjonen og utviklingen, mens et tall under 50 indikerer pessimisme.

For andre kvartal 2024 viser Vestlandsindeksen en resultatindeks på 59.8 og en forventningsindeks på 64.4. Resultatindeksen viser bedriftenes opplevelse av markedsituasjonen de tre siste månedene mens forventningsindeksen viser bedriftenes forventninger til markedsituasjonen de neste seks måneder.

Kraftig økende optimisme blant Vestlandsbedriftene

Vestlandsindeksen forteller at optimismen fra de første tre månedene i 2024 fortsetter å stige også i andre kvartal. Vi må tilbake til 2021 for å se en like kraftig optimisme blant bedriftene. Dette gjelder både utviklingen av resultatene for de tre foregående månedene, men også forventningene til de neste seks.

Gode historiske resultater varierer som oftest i takt med forventningene til det neste halve året. Både i første og i andre kvartal 2024 har forventningene steget enda raskere enn resultatene.

Sterke resultater

Resultatutviklingen har generelt vært stigende siden fjerde kvartal 2022. Oppgangen gjennom de siste seks kvartalene har vært jevn, og indeksen er

nå på tilsvarende nivå som før pandemien startet. For andre kvartal 2024 øker resultatindeksen til 59,8, en oppgang på 2,1 poeng fra forrige kvartal. Nivået er nå 5,4 poeng over lavpunktet for 2022. Resultatene er godt forankret på tvers av mange næringer og regioner, og vitner om at stemningen er god blant vestlandsbedriftene.

Selv om alle fire regionene på Vestlandet har hatt en positiv utvikling, er det Rogaland som skiller seg ut med den største økningen i resultatindeksen, der den stiger med 2,9 poeng til 64,6. Sogn og Fjordane følger tett etter med en økning på 2,8 poeng, mens Møre og Romsdal og Hordaland øker med henholdsvis 2,1 og 1,2 poeng.

Forventningene skyter til værs

Vestlandsbedriftenes forventningsindeks øker fra 61,2 i første kvartal til 64,4 i andre kvartal. Dette tyder på at den positive trenden fra forrige kvartal forsterkes ytterligere. Vi må tilbake til starten av 2022 for å finne tilsvarende høye nivåer. Det kan se ut som om det har bygget seg opp et moment over de siste kvartalene, der økende forventninger begynner å gi utslag i resultatene og forsterker forventningene.

Den største driveren bak oppgangen i forventningsindeksen er etterspørsel, som stiger med hele 7 poeng fra første til andre kvartal. Dette er interessant fordi økt etterspørsel etter varer og tjenester ofte signaliserer kommende økninger i produksjon, sysselsetting, investeringer og generell økonomisk aktivitet. Når etterspørselen stiger, tyder det på at forbrukere og bedrifter har større tillit til økonomien og er villige til å bruke mer penger, noe som igjen kan føre til økonomisk vekst.

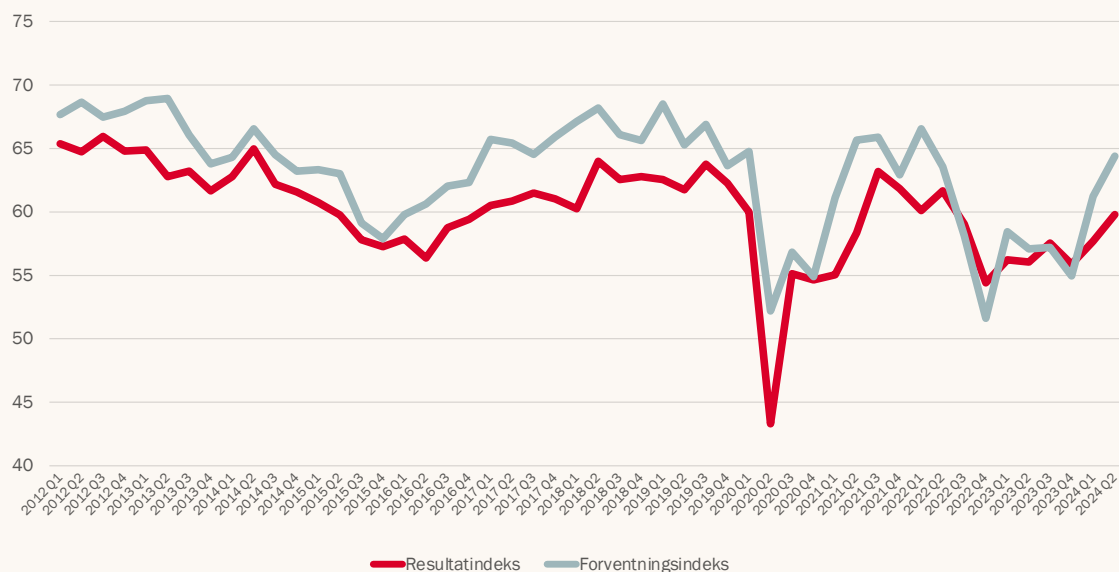
Forventningsindeksen for andre kvartal 2024 viser også en generell optimisme på tvers av regionene. Møre og Romsdal har en forventningsindeks på 62,3, som er en økning på 4,7 poeng, noe som

indikerer en betydelig forbedring i forventningene siden sist. Hordaland har en forventningsindeks på 63,3, en økning på 1 poeng, som også reflekterer en positiv, men mer moderat forventningsutvikling sammenlignet med de andre regionene. Rogaland toppe forventningsindeksen med 67,0, en økning på 3,7 poeng, og viser en sterk tro på fortsatt vekst og forbedringer fremover. Sogn og Fjordane har en forventningsindeks på 63,7, opp 5,9 poeng, og viser dermed den største økningen i forventningene blant regionene. Dette tyder på økt optimisme og positive fremtidsutsikter.

Vestlandsnæringene gjør det godt

Vi har de to siste kvartalene observert at særlig de store, typiske vestlandsnæringene har klart seg relativt sett bedre enn øvrige næringer og mindre bedrifter gjennom den siste tids resultatfall. Vi ser nå at resultatene mellom «typiske» og «ikke-typiske» vestlandsnæringer nærmer seg hverandre. Det samme observerer vi når vi sammenlikner store og små bedrifter. For de neste seks månedene er forventningene unisont positive når vi ser på tvers av både regioner og næringer.

Forventningsindeks og resultatindeks

RESULTATINDEKSEN

Oppgang i nær alle sektorer

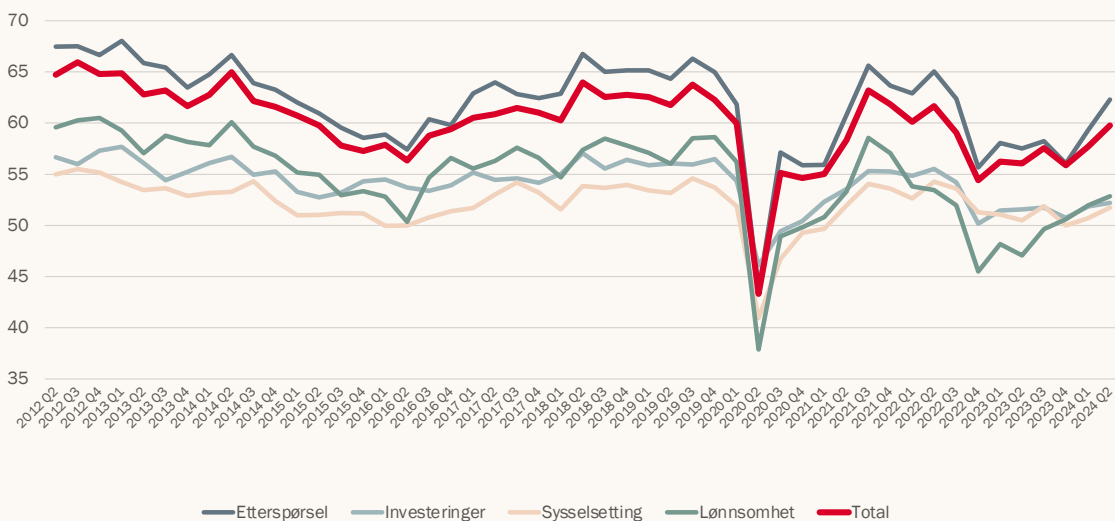
På sektornivå viser resultatindeksen at alle sektorer, med unntak av varehandel, har hatt en oppgang. Bygg og shipping har hatt en særlig sterk økning. Varehandelen har imidlertid hatt en svak nedgang fra 59,0 til 58,9. Når vi ser på enkeltindikatorene, har resultatindeksen vist en økning i etterspørsel til 62,3 fra 59,3, investeringer har økt til 54,0 fra 53,9, sysselsetting har økt til 51,7 fra 50,5, og lønnsomhet har økt til 52,9 fra 51,9.

I de spesifikke sektorene viser industrien, kraft og oljeutvinning en økning i etterspørsel og sysselsetting, mens lønnsomhet og investeringer

har gått ned. Bygg og anlegg viser økning i alle indikatorer, spesielt etterspørsel. Varehandel, bilverksted og annen tjenesteyting opplever økning i etterspørsel og investeringer, men nedgang i lønnsomhet og sysselsetting. Shipping, transport og lagring viser økning i etterspørsel, lønnsomhet og sysselsetting, men en nedgang i investeringer. Overnatting og servering opplever økning i sysselsetting og lønnsomhet, men nedgang i etterspørsel og investeringer.

Totalt sett har sysselsetting og investeringer vært relativt flate gjennom de siste fire kvartalene i forhold til resultatindeksen. Markedsutviklingen er positiv, hovedsakelig på grunn av bedre etterspørsel. Økte innkjøpspriser er på vei ned, men lønnskostnader er på sitt høyeste nivå historisk.

Resultatindeks – totalt og enkeltindikatorer

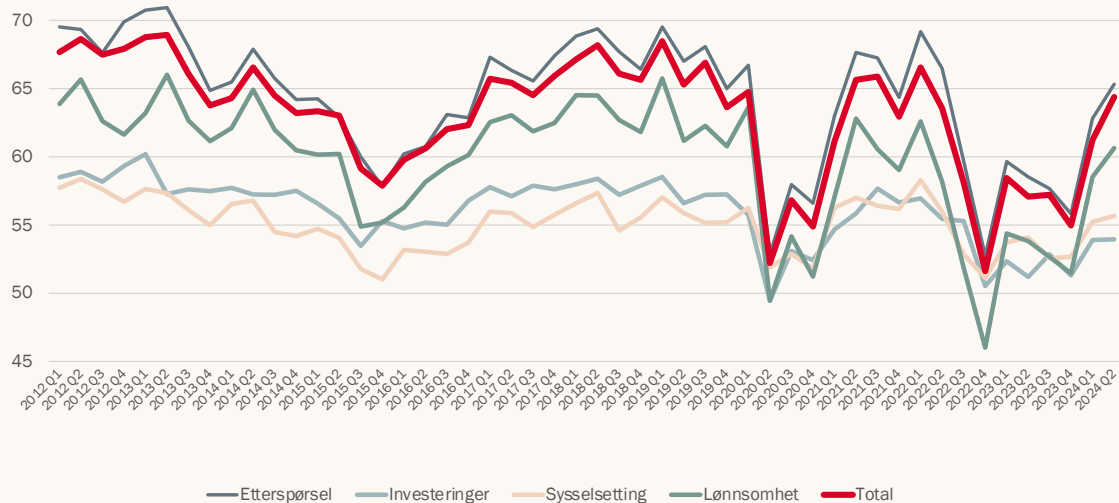
FORVENTNING SINDEKSEN

Stigende forventninger drives av etterspørsel

Forventningsindeksen har vist en betydelig økning til 64,4, opp fra 61,2, og dette markerer andre kvartalet på rad med markant vekst. På sektornivå viser indeksen at alle sektorer forventes å stige, med de største økningene innen bygg og anlegg, shipping, og overnatting/ servering. Blant enkeltindikatorene er det størst økning i etterspørsel, som har steget til 62,8 fra 55,8. Investeringer har økt til 54,0 fra 53,9, sysselsetting til 55,7 fra 55,2, og lønnsomhet til 60,6 fra 58,5.

Innenfor de spesifikke sektorene er det forventninger om en videre økning i etterspørsel og lønnsomhet innen bygg og anlegg, mens investeringer og sysselsetting ventes å falle svakt. Varehandel, bilverksted og annen tjenesteyting har positive forventninger for etterspørsel, lønnsomhet og sysselsetting, men en nedgang i investeringer. Shipping, transport og lagring har positive forventninger for etterspørsel, investeringer og lønnsomhet, men en nedgang i sysselsetting. Overnatting og servering venter en økning innen alle indikatorer, spesielt etterspørsel.

Forventningsindeks – totalt og enkeltindikatorer

REGIONALE FORSKJELLER

Rogaland leder fortsatt an i oppgangen

Rogaland viser en positiv utvikling både i nåværende resultater og fremtidige forventninger, noe som indikerer en sterk økonomisk situasjon i regionen.

Rogaland fortsetter å utmerke seg positivt, både med hensyn til faktiske resultater og forventninger for de neste seks månedene. Resultatindeksen på 64,6 poeng er ikke bare over den kritiske 60-poengsgrensen, men også over regionens historiske gjennomsnitt, noe som understreker en sterk prestasjon sammenlignet med tidligere år. Økningen i etterspørsel er en nøkkelfaktor som har bidratt til forbedrede resultater, og det er også en viktig driver for økte forventninger sammen med lønnsomhet.

Med en næringsstruktur som i stor grad er preget av olje- og gassvirksomhet, er den økende aktiviteten vi har observert i denne sektoren den siste tiden en viktig faktor for å forklare nivåene i resultatindeksen. Forventningsindeksen for Rogaland reflekterer i stor grad de positive ringvirkningene fra den sterke aktiviteten i oljeindustrien, og andre bransjer forventer også en økning i etterspørselen.

Forventningene stiger moderat i Hordaland

Hordalandsregionen (Vestland Sør) opplever en positiv utvikling både i resultat- og forventningsindekser, selv om veksten er moderat. Resultatindeksen for Hordaland har økt til 58,0 fra 56,8 i forrige kvartal og indikerer en vedvarende positiv utvikling i regionens økonomiske situasjon.

Forventningsindeksen har også vist en økning, fra 62,3 til 63,3, hvilket tyder på fortsatt optimisme blant bedriftene i Hordaland med tanke på fremtidig aktivitet.

Etterspørselen er en sterk drivkraft bak utviklingen, og er driveren bak oppgangen i resultatindeksen.

Økningen i forventningsindeksen har andre forklaringsvariabler enn de fire største driverne, som alle faller noe fra første til andre kvartal. De andre forklaringsvariablene omhandler forhold som respondenten ikke har direkte kontroll over selv som rammebetingelser, skattepolitikk og valutakurser.

Optimisme i Sogn og Fjordane

I Sogn og Fjordane har både resultat- og forventningsindeksen vist en positiv utvikling. Forventningsindeksen har hatt den største økningen, fra 57,8 til 63,7. Samtidig har resultatindeksen også styrket seg, fra 52,5 i første kvartal til 55,3 ved utgangen av andre kvartal. Etter en gradvis nedgang siden slutten av 2021, ser vi nå endelig en oppadgående trend i resultatet med to sammenhengende kvartaler med økning.

Forventningene til Sogn og Fjordane drives spesielt av etterspørsel. Alle indikatorene peker oppover med unntak av sysselsetting. Selv om sysselsettingen har falt så er det fortsatt bare med 0,1 poeng. Dette er mer eller mindre forventet siden regionen har opplevd en økt sysselsetting siden forrige kvartal, og vil derfor ikke se det nødvendig å øke arbeidsstyrken betraktelig. Det som er verdt å merke seg er at forventningene til regionen ikke har vært på likt nivå helt siden midten av 2022. Dette signaliserer at de ser veldig positivt på fremtiden.

God utvikling i Møre og Romsdal

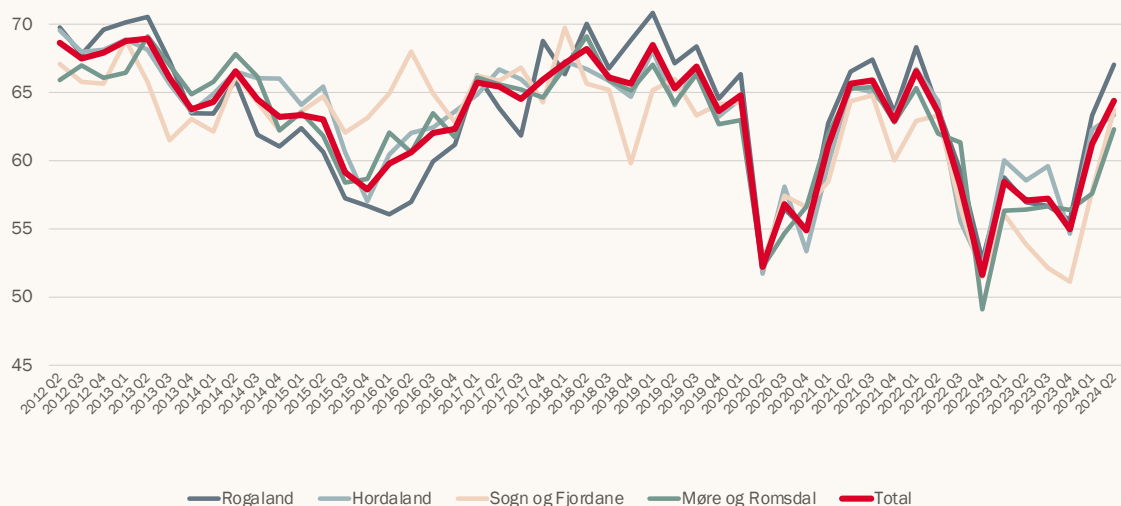
I Møre og Romsdal har både resultat- og forventningsindeksen vist en positiv utvikling. Resultatindeksen har steget fra 55,4 i første kvartal til 57,5 i andre kvartal. Forventningsindeksen har hatt en noe større økning, fra 57,8 poeng til 63,7 poeng.

Forventningsindeksen har vist en stabil vekst etter det historiske bunnpunktet i første kvartal 2023.

Med unntak av et lite fall i fjerde kvartal 2024 har utviklingen vært positiv. Både forventning og resultat har én fellesnevner: etterspørsel er den største driveren blant enkeltindikatorerne.

Den sterke utviklingen i forventningsindeksen tyder på at Møre og Romsdal kan stå overfor en økt aktivitet de kommende seks månedene.

Forventningsindeks – totalt og etter fylke

ANDRE OBSERVASJONER

Konvergens mellom typiske vestlandsbedrifter og andre sektorer

Siden midten av 2021 har vi observert at typiske vestlandsbedrifter har hatt høyere resultatindeks enn andre næringer. Disse bedriftene henter en stor del av omsetningen fra olje, industri, maritim virksomhet og eksport. Imidlertid ser vi nå at resultatene for andre kvartal faller noe for disse bedriftene, mens de stiger for de ikke-typiske vestlandsnæringene.

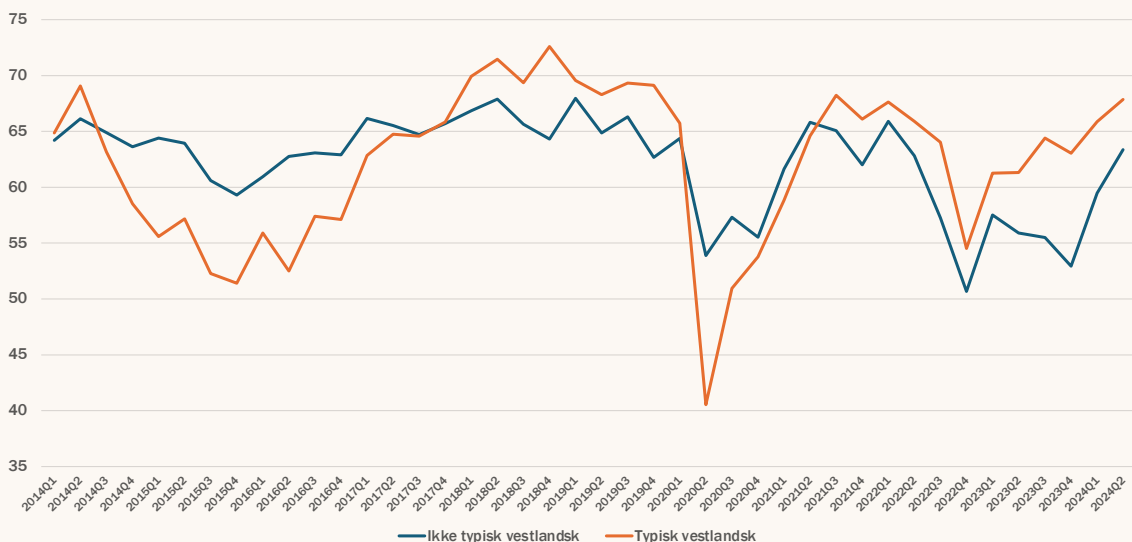
Til tross for en negativ utvikling i resultatindeksen, viser typiske vestlandsbedrifter en økning i forventningsindeksen. Næringer med over 50 % av omsetningen knyttet til maritim virksomhet opplever en flat utvikling på resultatindeksen, men oppnår rekordhøye 67 poeng på forventningsindeksen. Bedrifter med høy eksportandel rapporterer samme trend.

Bedrifter med stor andel av omsetningen fra olje og gass nærmer seg rekordhøye nivåer både i resultat- og forventningsindeksen. De høye forventningene reflekteres i indikatorene for etterspørsel og lønnsomhet, som øker, mens investeringer og sysselsetting fortsatt ligger over historisk gjennomsnitt.

De gode resultatene i disse næringene skyldes flere forhold, hvorav en viktig forklaringsvariabel er den svake kronen fordi den gjør norske varer og tjenester relativt billigere for utenlandske kjøpere.

En annen viktig næring for Vestlandsregionen, som for øvrig ikke inngår i vår definisjon av typiske vestlandsbedrifter, men som også har nytt godt av den svake kronen er turistnæringen. I Vestlandsindeksen finner vi bedrifter som jobber med turisme i flere næringsgrupper som overnatting og servering, samt varehandel og tjenesteyting. Forventningene for disse næringsgruppene er betydelig opp for andrekvartal. Resultatindeksen er for overnatting og servering er høyere enn sitt historiske snitt, også dersom en ser bort ifra de uvanlig svake pandemiårene 2020-22.

Forventningsindeks – typisk vestlandsk / ikke typisk vestlandsk

Mindre avstand mellom liten og stor

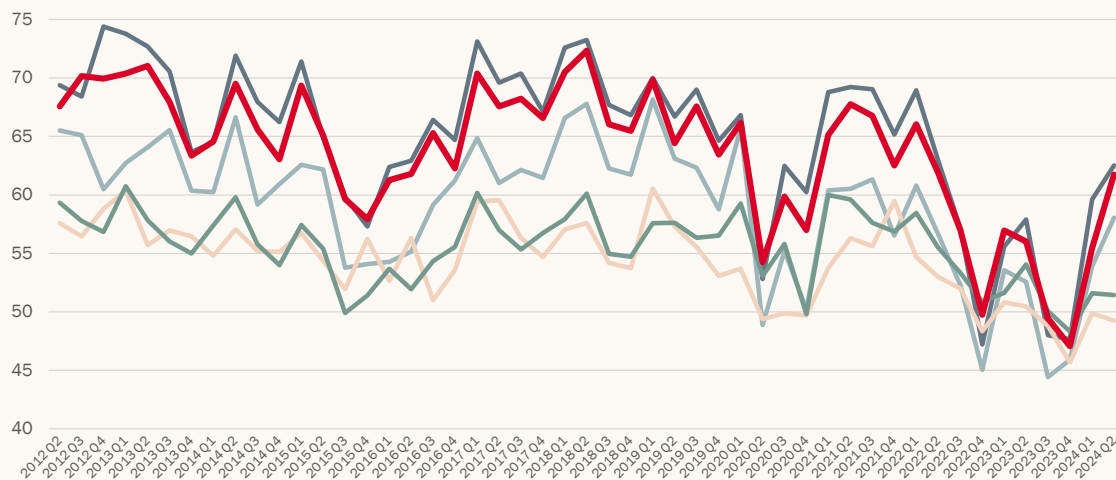
Større bedrifter, definert som de med mer enn 50 millioner i omsetning, hadde en flat resultatutvikling i andre kvartal, mens de mindre bedrifter rapporterer en sterk positiv utvikling. Vi må tilbake til andre halvår i 2017 for å finne sist gang de små bedriftenes resultatandels var høyere enn den for de større bedriftene. Nå har situasjonen snudd, og mindre bedrifter viser faktisk en høyere vekst i resultatindeksen enn større bedrifter. Begge kategorier viser en betydelig økning i forventninger.

Gryende optimisme innen bygg og anlegg

Både resultater og forventninger stiger betraktelig innenfor bygg og anleggssektoren, og det kan virke som det verste er bak oss. Nivået for forventningene på 61,7 er fortsatt under det historiske snittet, men betydelig opp fra bunnpunktet i første kvartal 2023.

Bedriftene i byggenæringen tror på en oppgang i lønnsomhet og etterspørsel de neste seks månedene, men ser ikke for seg noen endring i sysselsetting. De forventer videre en svak nedgang i investeringer, noe som kan tyde på at den samlede aktiviteten i større grad vil komme fra anleggsbedriftene og bedrifter knyttet opp mot vedlikehold, og i mindre grad fra nybygg.

Bygge- og anleggsvirksomhet – Forventningsindeks og enkeltindikatorer

spv.no/vestlandsindeks

